

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 listopada 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej wstrzymał I. W. od 1 października 2016 roku wypłatę świadczenia - renty socjalnej na tej podstawie, że Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 17 listopada 2016 roku nie stwierdziła, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy. (decyzja k. 49 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 26.08.2003).

W dniu 6 grudnia 2016 roku I. W. odwołała się od powyższej decyzji, wnosząc o przywrócenie prawa do renty socjalnej i zasiłku pielęgnacyjnego. W uzasadnieniu wskazała, że jest niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym, a niepełnosprawność ta powstała przed ukończeniem 18 – go roku życia. (odwołanie k. 2).

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 15 grudnia 2016 roku organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 13)

W piśmie z dnia 14 kwietnia 2017 roku, po wydaniu przez biegłego sądowego lekarza psychiatrę opinii w przedmiotowej sprawie, organ rentowy wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji, umorzenie postępowania sądowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez ZUS. W uzasadnieniu wskazał, że dopiero hospitalizacja wnioskodawczynie w okresie od 20 grudnia 2016 roku do 27 lutego 2017 roku ujawniła u niej chorobę psychiczną w postaci zaburzeń afektywnych dwubiegunowych w fazie depresji, a więc rozpoznanie nieznanie jeszcze w dacie badania wnioskodawczynie przez Komisję Lekarską ZUS w dniu 8 listopada 2016 roku ani w dacie zaskarżenia do sadu spornej decyzji – 6 grudnia 2016 roku. (pismo k. 35)

Na rozprawie w dniu 20 października 2017 roku pełnomocnik wnioskodawczynie przychylił się do stanowiska organu rentowego o uchylenie zaskarżonej decyzji, umorzenie postępowania sądowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez ZUS. Pełnomocnik ZUS podtrzymał przedmiotowy wniosek. (e-protokół rozprawy z dnia 20.10.2017 – zapis nagrania 00:23:13 - 00:24:49)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

I. W. urodziła się (...). (okoliczność bezsporna)

Decyzją z dnia 3 października 2003 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w Ł. przyznał wnioskodawczynie rentę socjalną na stałe. (decyzja k 5 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 26.08.2003).

Decyzją z dnia 1 maja 2004 roku organ rentowy podjął wypłatę na rzecz wnioskodawczynie zasiłku pielęgnacyjnego. (decyzja k 11 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 26.08.2003r.).

Lekarz orzecznik w dniu 21 września 2016 roku uznał, iż ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy. Stwierdził, że datą powstania tej niezdolności jest dzień 2 sierpnia 2016 roku, a zatem niezdolność ta nie powstała przed 16 rokiem życia, czyli przed dniem 10 stycznia 1991 roku. (orzeczenie k 15 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 17.08.2016r.)

Na skutek sprzeciwu złożonego od tego orzeczenia Komisja Lekarska ZUS w dniu 17 listopada 2016 roku stwierdziła, że wnioskodawczynie nie jest całkowicie niezdolna do pracy. (orzeczenie k 20 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 17.08.2016r.)

W okresie od 20 grudnia 2016 roku do 27 lutego 2017 roku wnioskodawczynie przebywała na oddziale psychiatrycznym Szpitala, gdzie rozpoznano u niej chorobę afektywną dwubiegunową – łagodny epizod depresyjny, upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim z zaburzeniami zachowania powodującymi konieczność opieki. (niesporne)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268 z późn. zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej,

przy czym osobie, która spełnia powyższe warunki przysługuje renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała albo renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa, która przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Z kolei w myśl art.5 cyt. ustawy ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.).

Niezdolność do pracy definiuje przepis art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenia takich okoliczności jak m.in. daty powstania niezdolności do pracy i trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do pracy, w myśl art. 14 ust. 1, dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik Zakładu (...).

Zgodnie z 14 ust. 2 jeżeli nie ma możliwości ustalenia daty powstania niezdolności do pracy, natomiast ustalono okres, w którym niezdolność do pracy powstała, za datę powstania niezdolności przyjmuje się datę końcową tego okresu. Jeżeli nie ma możliwości ustalenia ani daty, ani okresu powstania niezdolności do pracy, za datę powstania niezdolności przyjmuje się datę zgłoszenia wniosku o świadczenie.

Stosownie do art. 14 ust. 3 orzeczenie lekarza orzecznika, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, albo orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty socjalnej na tej podstawie, iż całkowita niezdolność do pracy nie powstała do 16 roku życia. Podstawę do wydania decyzji dla organu rentowego stanowiło orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS uznające wnioskodawczynię za osobę zdolną do pracy.

Zasadność takiego stanowiska zakwestionowała ubezpieczona. Załączyła nową, nie rozpatrywaną przez organ rentowy dokumentację z pobytu na szpitalnym oddziale psychiatrycznym w okresie od 20 grudnia 2016 roku do 27 lutego 2017 roku.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, iż decyzje organu rentowego w sprawach dotyczących świadczeń z ubezpieczenia rentowego mają charakter deklaratoryjny. Organ rentowy stwierdza jedynie, czy zostały spełnione ustawowe warunki nabycia prawa do wnioskowanego świadczenia. Postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego wszczynane jest w wyniku wniesienia przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ

rentowy. Badanie legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji.

Inaczej mówiąc - o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa. Postępowanie dowodowe przed sądem jest bowiem postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy. Biegli sądowi nie zastępują lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS, a jedynie zgodnie z posiadaną wiedzą specjalistyczną poddają ocenie merytorycznej trafność wydanego orzeczenia o zdolności wnioskodawcy do pracy lub jej braku.

Wobec powyższego Sąd, na wniosek obu stron, przychylił się do stanowiska, że przedmiotowa dokumentacja medyczna, nieznaną organowi rentowemu w dniu wydania decyzji ani w dniu wniesienia przez ubezpieczoną odwołania od niej, wobec wcześniejszego przyznania I. W. w dniu 3 października 2003 roku renty socjalnej na stałe, stanowi nową okoliczność w sprawie mogącą mieć wpływ ustalenie całkowitej niezdolności do pracy od innej niż wskazana w orzeczeniu Lekarza Orzecznika ZUS daty powstania tej niezdolności.

W konsekwencji Sąd Okręgowy, stosownie do treści art. 477¹⁴ § 4 k.p.c., zobligowany był uchylić zaskarżoną decyzję, przekazać sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umorzyć postępowanie.